

## Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılma Sonucu Kesilen Gelir Vergisi İçin Engellilik İndiriminden Yararlanılıp Yararlanılamayacağı hk.

|            |                               |
|------------|-------------------------------|
| Belge türü | Özelge                        |
| Kanun      | GELİR VERGİSİ KANUNU          |
| Özelge no  | E-38418978-120[89/4/1]-321129 |
| Tarih      | 11.06.2025                    |

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Defterdarlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-38418978-120[89/4/1]-321129

11.06.2025

Konu : Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılma Sonucu Kesilen Gelir Vergisi İçin Engellilik İndiriminden Yararlanılıp Yararlanılamayacağı

İlgi : 17.05.2024 tarihli özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; Türkiye Hayat ve Emeklilik A.Ş. nezdinde imzalamış olduğunuz bireysel emeklilik sözleşmesinin zorunlu sebepler nedeniyle 8 inci yılınızda sonlandırılması nedeniyle

sistemden elde ettiğiniz gelir üzerinden, sistemde kaldığınız süreye bağlı olarak gelir vergisi kesintisi yapıldığı belirtilerek, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesi kapsamında engelliler için uygulanan engellilik indiriminden (ikinci derece) yararlanmanız nedeniyle söz konusu kesintinin yapıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

- 31 inci maddesinde;

*"Çalışma gücünün asgari % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece engelli, asgari % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece engelli, asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece engelli sayılır ve aşağıda engellilik dereceleri itibariyle belirlenen aylık tutarlar, hizmet erbabının ücretinden indirilir.*

*Engellilik indirimi;*

*- Birinci derece engelliler için 2024 yılı için 6.900 TL.*

*- İkinci derece engelliler için 2024 yılı için 4.000 TL.*

*- Üçüncü derece engelliler için 2024 yılı için 1700 TL.dir.*

*..."*

- 75 inci maddesinde;

*"Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkül sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradıdır.*

*Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır.*

*...*

*16. Bireysel emeklilik sisteminden;*

*a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dâhil.),*

*b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat*

tutarı dâhil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dâhil.).

..."

- 89 uncu maddesinde;

"...

3. Serbest meslek faaliyetinde bulunan engellilerin beyan edilen gelirlerine, 31 inci maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı ile hizmet erbabı (tevkifat matrahı dâhil) da yararlanır.).

..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (16) numaralı bendi uyarınca bireysel emeklilik sisteminden; on yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden %15, on yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden %10, emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden ise % 5 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır.

Diğer taraftan, 222 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "3.Engelli indiriminden yararlanacaklar" başlıklı bölümünün "5. Engelli indirimi" başlıklı alt bölümünde;

"Engellilik indirimi;

-Özürlü hizmet erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan hizmet erbabına,

-Özürlü serbest meslek erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan serbest meslek erbabına,

-Basit usulde vergilendirilenlerden, tüccar ve ücretli durumuna girmeksizin, imalat, tamirat ve küçük sanat işleri ile uğraşan (ilk madde ve yardımcı malzeme müşteriye ait olarak faaliyet gösteren terzi, tamirci, marangoz gibi) özürlülere,

uygulanmaktadır."

açıklaması yer almaktadır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar kapsamında, bireysel emeklilik sisteminden on yıldan az süre ile katkı payı ödeyerek ayrılmanız neticesinde sistemden elde ettiğiniz gelir üzerinden % 15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmekte olup söz konusu menkul sermaye iradı nedeniyle engellilik indiriminden yararlanmanız mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026